

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СИГУРНОСТТА МЕЖДУ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И УКРАИНА

Преамбюл

Република България („България“) и Украйна, наричани по-нататък заедно „Участниците“;

Припомняйки, че България е сред първите държави, признали независимостта на Украйна на 5 декември 1991 г.;

Припомняйки подписването на Договора за приятелски отношения и сътрудничество между България и Украйна на 5 октомври 1992 г.;

Споделяйки общото разбиране, че бъдещето на Украйна и нейните граждани е в Европейския съюз (ЕС) и Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО);

Припомняйки подписването на Съвместната декларация на Република България и Украйна относно евроатлантическата интеграция на Украйна на 6 юли 2023 г., Меморандума за разбирателство между Министерството на енергетиката на Република България и Министерството на енергетиката на Украйна за сътрудничество в областта на енергетиката на 6 юли 2023 г., Меморандума за намерения между Министерството на отбраната на България и Министерството на отбраната на Украйна от 11 октомври 2023 г., Съвместното изявление на министър-председателя на България и министър-председателя на Украйна от 26 февруари 2024 г. и Съвместното изявление за повишаване на сигурността на доставките на природен газ за Централна и Източна Европа от 24 февруари 2026 г.;

Като признават техните традиционно приятелски отношения, близостта на техните култури и традиции и духа на солидарност и взаимопомощ между народите на България и Украйна;

Препотвърждавайки Резолюция A/RES/ES-11/1 на Общото събрание на ООН, която припомня, че нито едно териториално придобиване в резултат на заплаха или използване на сила няма да бъде признато за законно;

Потвърждавайки споделената цел за укрепване на двустранното сътрудничество с цел прекратяване на незаконната, неоправдана и непровокирана агресивна война на Руската федерация срещу Украйна и възстановяване на териториалната цялост на Украйна в нейните международно признати граници към 1991 г., включително териториалното море;

Припомняйки пълната подкрепа на България за интеграцията на Украйна в ЕС и НАТО, както и нейния ангажимент за споделяне на опит и експертиза в преговорите за присъединяване на Украйна към Европейския съюз и

осъществяването на необходимите реформи в подготовката за членство в НАТО;

Подчертавайки силния ангажимент на България към Международната коалиция за връщане на украински деца, незаконно депортирани и насилствено преместени в Русия;

Подчертавайки съществената подкрепа на българските власти, на национално, регионално и местно ниво, за големия брой украински граждани, които са получили временно убежище в България след пълномащабната руска инвазия през 2022 г.;

Признавайки положителната роля на голямата българска общност в Украйна като мост между двете държави и двата народа и нейния принос в защитата на независимостта и териториалната цялост на Украйна;

Съвместно са решили да засилят сътрудничеството си чрез поемането на дългосрочни двустранни ангажименти и мерки за сигурност, посочени в настоящото споразумение.

Обхват и цели

Това споразумение има за цел да надгради Съвместната декларация в подкрепа на Украйна, приета във Вилнюс на 12 юли 2023 г. (наричана по-долу „Съвместна декларация на Г-7“), впоследствие подписана и от България, както и двустранните споразумения, сключени между България и Украйна след началото на пълномащабната руска инвазия, спомената в преамбюла.

Участниците изразяват своя ангажимент да разширят сътрудничеството си, насочено към подпомагане на Украйна в защитата ѝ от руската агресия, и решиха:

- да развият политическото си сътрудничество, военното си сътрудничество, сътрудничеството в областта на сигурността, сътрудничеството в областта на отбраната и икономическото сътрудничество въз основа на споделения интерес в защитата на мира, основаният на правила международен ред, основните принципи на Устава на ООН и защитата на основните права и свободи на човека;
- да си сътрудничат в усилията за оборудване и обучение на силите за сигурност и отбрана на Украйна, тъй като тя упражнява законното си право на самоотбрана срещу продължаващата руска агресия, в съответствие с член 51 от Устава на ООН, и като гаранция за сигурност, в случай на бъдеща агресия;
- да подкрепят устойчивото и цялостно осъществяване на реформите, необходими на Украйна за напредък към членство в ЕС и НАТО, което е от стратегически интерес както за България, така и за Украйна;
- да си сътрудничат в укрепването на възстановяването, икономическата стабилност и устойчивост на Украйна като суверенна и демократична държава;

- да насърчават поемането на отговорност за нарушенията на международното право, включително международни престъпления, извършени от Руската федерация и нейните съучастници в или срещу Украйна и нейния народ;
- да подкрепят стремежа към справедлив и дълготраен мир и сигурност в Украйна, въз основа на изтеглянето на руските сили от територията на Украйна и възстановяване на териториалната цялост на Украйна в нейните международно признати граници;
- да разширят сътрудничеството си, насочено към укрепване на сигурността, стабилността и устойчивостта на Черноморския регион.

Раздел 1. Сътрудничество в областта на сигурността и отбраната

Сътрудничество в развитието на силите за сигурност и отбрана на Украйна

България и Украйна потвърждават готовността си да продължат сътрудничеството си в областта на отбраната във всички направления от взаимен интерес, като приоритизират усилията си в подкрепа на засилването и повишаването на способностите на силите за сигурност и отбрана на Украйна.

България се ангажира да допринася за колективните усилия, насочени към развитието на украинските силите за сигурност и отбрана, за да бъдат съответстващи и оперативно съвместими със стандартите на НАТО и способни да възстановят напълно териториалната цялост на Украйна в нейните международно признати граници, както и да повишат отбранителните способности и устойчивостта на Украйна за възпиране и отбрана срещу бъдещи атаки.

Този всеобхватен подход следва също така да отговори на критичната необходимост от достатъчно военни запаси, които са изключително необходими за противодействие на бъдещи заплахи. За да подкрепят това, Участниците ще проучат възможностите за засилено сътрудничество и ще идентифицират потенциални начини за подпомагане на Украйна в постепенното изграждане на тези стратегически ресурси.

България ще подкрепи силите за сигурност и отбрана на Украйна в процеса на синхронизиране на концептуалната база и оперативните процедури, обучението на командния и редови личен състав, и повишеното съответствие и оперативна съвместимост с евроатлантическите партньори.

За да гарантират горепосочените цели, Участниците ще провеждат ежегоден диалог на ниво старши представители в областта на стратегическата отбрана и политиката за сигурност.

Военна подкрепа

България, в съответствие с националните си законодателни и конституционни изисквания и в рамките на своите възможности, възнамерява да продължи да

предоставя на Украйна своевременна подкрепа в областта на сигурността, военна техника и въоръжение във всички области, въз основа на заявените от Украйна нужди, както е посочено по-специално в Споразумението между Министерството на отбраната на Република България и Министерството на отбраната на Украйна относно безвъзмездно предоставяне на въоръжение, техника и боеприпаси, подписано в София на 5 декември 2022 г., и чрез механизми на ЕС и НАТО, включително критично оборудване с произход от Европейския съюз, САЩ и Украйна.

В съответствие със споразумението между министерството на отбраната на Република България и министерството на отбраната на Украйна за безвъзмездно предоставяне на въоръжение, оборудване и боеприпаси, България ще продължи да предоставя и ще работи върху възможностите за по-нататъшно разширяване на военната помощ за Украйна за периода на действие на настоящото споразумение, в съответствие с приложимите решения на Народното събрание на Република България.

Украйна ще използва военната подкрепа, предоставена от България, в съответствие с Устава на ООН, разпоредбите на международното право и задълженията на Участниците по действащите двустранни споразумения.

Военно образование, подготовка и учения

Участниците ще развиват и разширяват двустранното си сътрудничество в областта на военното обучение, образованието, военните учения и научните изследвания в областта на сигурността и отбраната.

България ще продължи и, при необходимост, ще разшири подкрепата си за повишаване на капацитета на личния състав от силите за сигурност и отбрана на Украйна в рамките на механизмите за обучение на ЕС и НАТО, както и на двустранна основа.

България ще проучи възможностите за предоставяне на индивидуално и колективно обучение на силите за сигурност и отбрана на Украйна, което ще осигури повишена оперативна съвместимост със силите на евроатлантическите партньори и ще бъде в съответствие с националното, европейското и международното законодателство.

Участниците ще засилят военното си сътрудничество чрез съвместни обучения и подготовка в следните области: военни учения; специализирани индивидуални и колективни обучения, включително програми за обучение на обучаващи (по отношение на безпилотни летателни системи и операции по противодействие на безпилотни летателни системи, техните системи за командване и управление, радиоелектронна борба, специални операции и т.н.); военно образование; програми за обмен на студенти от военни училища; и посещенията за установяване на контакти между военни учебни институции.

Участниците ще проучат възможности за подпомагане на Украйна във военното образование и практическото обучение на украински персонал в

учебните институции на Министерството на отбраната на Република България. България ще продължи да осигурява обучение по английски език за украински военнослужещи, по искане на Украйна, както и обучение на английски език за украински пилоти и техници.

Участниците ще се стремят да насърчават военното си сътрудничество във военноморската област. България и Украйна ще останат ангажирани да си сътрудничат в осъществяването на съвместен мониторинг и обмен на информация относно морската сигурност в Черно море. България ще осигури индивидуално и колективно обучение за украинските военноморски сили в области като: операции по абордаж, военноморско сътрудничество и насочване на корабоплаването (NCAGS), противоминни операции и водолазни операции по обезвреждане на експлозивни боеприпаси (EOD). Това сътрудничество ще бъде улеснено чрез съвместни учения и плаване на украински офицери на български военноморски съдове, насърчавайки обмена на оперативен опит и най-добри практики.

Участниците отбелязват, че в контекста на агресивната война на Русия, Украйна е натрупала значителен опит и експертиза, като поуците от практиката могат да бъдат споделени с България, допринасяйки за повишаване на взаимната сигурност и подпомагане на процесите по военно развитие и прилагане на нови технологии и способности.

Сътрудничество в отбранителната индустрия

Участниците отбелязват, че отбранителните способности и усилия на Украйна да се противопостави на руската агресия са изцяло зависими от производствения капацитет и навременната доставка на критично отбранително оборудване. Участниците се съгласяват, че отбранителната индустрия на Украйна има потенциала да направи възможно възстановяването на териториалната цялост на страната, да допринесе за ефективното развитие на бъдещите отбранителни способности и да позволи цялостната отбранително-индустриална готовност, както и да се превърне в значим фактор за регионалната и по-широка евро-атлантическа сигурност.

Участниците ще продължат усилията си за подобряване на сътрудничеството си в отбранителната индустрия чрез идентифициране на възможности за по-тясно партньорство и сътрудничество. Такива взаимноизгодни партньорства в областта на отбранителната индустрия биха могли да доведат до приобщаващ и устойчив икономически растеж в Украйна и биха могли да имат положителен ефект върху икономиката като цяло.

България ще работи с Украйна за идентифициране на начини за увеличаване на капацитета и способностите на Участниците в производството на приоритетни оръжия и боеприпаси, както и ще разработи възможности за създаване на индустриални линии за съвместно производство на необходимите видове боеприпаси, включително проучване на възможностите за локализиране в Украйна.

България ще подкрепи, където е възможно, усилията на Украйна да интегрира своята отбранителна индустрия в рамките за отбрана и сигурност на НАТО и ЕС, като се възползва от пълния спектър от инициативи в подкрепа на отбранителната индустрия. В тази насока България ще насърчава интегрирането на отбранителната индустрия на Украйна в Европейската отбранителна технологична и индустриална база (EDTIB), отчитайки и възможностите, предоставени от Европейската отбранителна индустриална стратегия (EDIS) и Европейската програма за отбранителна индустрия (EDIP), както и инструмента „Мерки за сигурността на Европа“ (SAFE). Тези усилия са насочени към повишаване на сигурността както на България и Украйна, така и на по-широкия евроатлантически регион.

България ще работи с Украйна за увеличаване на обмена на информация, споделяне на опит, премахване на бариерите пред сътрудничеството, прилагане на необходимите реформи в отбранителната индустрия на Украйна и укрепване на защитата на трансферираните технологии и правата върху интелектуалната собственост. Тези партньорства ще позволят и на Участниците да разширят капацитета на своите отбранителни индустрии.

Участниците отчитат стратегическата важност на технологиите, разработени и използвани на бойното поле от Украйна, включително безпилотни летателни апарати, системи за противодействие на безпилотни летателни апарати, и системи за радиоелектронна борба, и подчертават взаимните ползи от трансфера на технологии, иновации и съвместните експериментални тестове на системи и продукти от споделен интерес. Тези усилия ще целят повишаването на оперативната съвместимост, укрепването на оперативните способности и развитието на устойчиво стратегическо сътрудничество между участниците.

Сътрудничество в областта на разузнаването и сигурността

Участниците ще продължат и ще се стремят да задълбочават, в рамките на своите възможности, сътрудничеството в областта на разузнаването и сигурността, в съответствие с националните си законодателства, без да се засягат националните интереси на България и Украйна, с цел предотвратяване, откриване и възпиране на всякакви подривни, разузнавателни и злонамерени дейности на враждебна държава или недържавни субекти срещу всяка от Участниците. Това ще бъде постигнато чрез, но не само, споделяне на разузнавателна информация и провеждане на съвместни инициативи и обучения.

Сигурност в Черноморския регион

Участниците отбелязват, че влошаването на ситуацията по сигурността в Черноморския регион има пряко и многоизмерно отрицателно въздействие върху стабилността на целия регион и извън него.

България и Украйна осъзнават, че никой друг регион в европейската и евроатлантическата зона не е бил засегнат от пълномащабната агресивна война на Русия срещу Украйна до такава висока степен, както Черноморския регион.

Участниците се съгласяват, че сигурността в Черноморския регион е тясно обвързана с цялостното възприятие за сигурността на Украйна и осигуряване на подкрепа за украинските въоръжени сили срещу руския агресор. България и Украйна ще координират усилията си за инвестиране в сигурността на Черноморския регион, тъй като това е инвестиция в сигурността на евроатлантическата зона.

Участниците ще засилят взаимните си усилия за укрепване на международната подкрепа, сътрудничество и координация в областта на сигурността, стабилността и устойчивостта в Черно море. С цел гарантиране на сигурността и свободата на корабоплаването в Черно море, България и Украйна ще засилят сътрудничеството си за противодействие на заплахи, включително чрез използване на съществуващи или нови инструменти, механизми и инициативи, насърчаване на по-силна координация между крайбрежните партньори и съюзници и по-широко присъствие на НАТО в Черноморския регион.

България ще си сътрудничи с Украйна за реализиране на усилията за размиряне на Черно море, включително за съвместно справяне с плаващите морски мини, в рамките, но не само, на Противоминната група в Черно море (MCM Black Sea), както и когато е възможно, в съответствие с Меморандума за разбирателство относно създаването на тази оперативна група.

Ще се обърне специално внимание на по-добрата свързаност, включително по отношение на военната мобилност и целенасочените усилия за подобряване на социалното и демократично сближаване на нашите общества, изправени пред засилени хибридни дейности и дезинформация.

Участниците ще си сътрудничат за подобряването на необходимата инфраструктура, която улеснява военната мобилност през коридорите Юг-Север и Запад-Изток, включително по маршрута на Паневропейски коридор VIII – ключов компонент по отношение на сигурността и геополитическите измерения, предлагащ алтернативен транспортен маршрут, свързващ Адриатическо море с Черно море и шест държави членки на НАТО, и позволяващ ускорена мултимодална свързаност. Това ще осигури подобрени способности не само за реагиране, но и за възпиране на всякакви потенциални заплахи за сигурността.

България признава значението на укрепването на пояса на сигурност Балтийско море – Черно море – Азовско море и ще допринесе за защитата на търговските пътища и за повишаване на свободата и безопасността на корабоплаването.

Сложната среда за сигурност в Черноморския регион изисква и координирани усилия за подобряване на технологичната и отбранителна индустриална база.

В това отношение Участниците ще си сътрудничат за осигуряване на иновации, партньорства, достъп на малки и средни предприятия до обществени поръчки и подобрена оперативна съвместимост на отбранителните способности.

Хибридни заплахи, киберсигурност и противодействие на чуждестранното манипулиране на информацията и намеса

Участниците потвърждават, че глобалният пейзаж на рисковете има потенциала да се развие и да бъде дефиниран от конфликти с множество измерения и асиметрична война, включително хибридна война, което е възможно до безпрецедентни глобални последици.

Участниците препотвърждават своя ангажимент да защитават своите отворени и демократични общества срещу тези зловередни действия. Участниците остават обединени в усилията си да се защитават и да противодействат на хибридните заплахи.

Участниците ще си сътрудничат в противодействието на всяка форма на хибридни атаки от Русия и всеки друг враждебен държавен или недържавен субект, по-специално в настоящия регионален контекст, изострен от стремежа на Русия да добива и разширява своето влияние и икономически контрол извън собствените си граници, както и да дискредитира и подкопава основания на правила международен ред.

Участниците потвърждават, че Русия не е единствената, която инвестира широко в технологии, позволяващи подобни хибридни операции. Съществуват и други противници на международния правен ред, които също извършват кампании на дезинформация, кибератаки, кражба на интелектуална собственост (IP) и индустриален шпионаж, като и същевременно застрашават критичната инфраструктура и комуникации.

България и Украйна ще работят заедно, за да дадат възможност на Украйна да открива, възпира и пресича всякаква киберагресия и кибершпионаж на враждебни държави, вкл. чрез по-голяма киберустойчивост и защита на критичната инфраструктура от кибератаки. Това включва редовен обмен на информация между съответните органи в двете държави, както и предоставянето на поддръжка по линия на киберсигурността.

Участниците ще си сътрудничат в областта на противодействието на чуждестранната манипулация на информацията и намеса, вкл. от Русия или каквато и да е друга държавно-финансирана манипулация на информацията, зловередна пропаганда и кампании за дезинформация, които засягат националната сигурност. Съгласно условията на споразумението България и Украйна ще обменят опит и добри практики за противодействие на дезинформацията, стратегическа комуникация и публична дипломация.

Химическа, биологична, радиологична, ядрена (ХБРЯ) безопасност и сигурност

Отчитайки, свързаните с ХБРЯ рискове, по-специално в ситуации на въоръжени конфликти, България и Украйна се ангажират да поддържат и укрепват съществуващата глобална рамка за неразпространение, основана на съответните международни правни инструменти, норми и правила.

По-специално, Участниците потвърждават силната си подкрепа за дейността на Международната агенция за атомна енергия и нейния Генерален директор след незаконното превземане и окупация на украинската Запорижка атомна централа.

Участниците призовават за безусловно изтегляне на целия неоторизиран военен и друг персонал от украинската Запорижка атомна централа и за връщането ѝ под пълен контрол на своя законен собственик – Украйна.

Участниците ще проучат начините за подкрепа на усилията на Украйна да подобри сигурността и безопасността на ядрените съоръжения на нейна територия и да развива и разширява своите способности за гражданска защита и устойчивост срещу рискове, свързани с ХБРЯ.

Сътрудничество в борбата срещу тежката и организираната престъпност

България и Украйна признават, че тежката и организираната престъпност представлява безспорна заплаха за всички общества и аспекти на обществения живот.

За да се противодейства на всички видове дейности в областта на тежката и организираната престъпност и на други престъпления, компетентните органи на Участниците, в съответствие с тяхното национално законодателство, ще използват всички форми на сътрудничество, предвидени в двустранни споразумения между Участниците, които са в сила към момента или в споразумения, които могат да бъдат сключени в бъдеще.

Раздел 2. Политическо сътрудничество

Подкрепа за европейската и евро-атлантическата интеграция на Украйна и Програмата за реформи на Украйна

Участниците признават значението на международната координация по отношение на ангажиментите за подкрепа и сигурност за Украйна. Бъдещото членство на Украйна в ЕС и НАТО играе ключова роля по отношение на дългосрочните гаранции за сигурността на страната. Приобщаващите реформи са ключов елемент за бъдещата сигурност, просперитет и демокрация на Украйна.

България потвърждава ангажимента си да продължи да предоставя политическа и практическа подкрепа на Украйна, както двустранно, така и в рамките на НАТО и ЕС.

Участниците потвърждават позициите си, че бъдещето на Украйна е в НАТО и че участниците ще допринасят за изграждането на консенсус между Съюзниците с оглед покана към Украйна да стане член на Алианса.

България ще продължи да работи със съюзниците и Украйна чрез Съвета НАТО-Украйна, за да подпомага усилията на Украйна за реформи и напредък в стремежите ѝ за членство.

Участниците се съгласяват, че ЕС и НАТО са организации, основани на ценности с процеси на присъединяване, основани на заслуги, и се състоят от държави членки, които споделят общо разбиране за понятия като мир, демокрация и принципи на самоопределение.

Участниците ще развиват сътрудничеството си в областта на европейската интеграция, насочено към успешната подготовка на Украйна за присъединяването ѝ към Европейския съюз. Участниците потвърждават позициите си, че бъдещето на Украйна е в Европейския съюз.

България ще продължи да подкрепя Украйна по пътя ѝ към членство в ЕС, като споделя опит и предлага практически насоки.

Участниците подчертават важността Украйна да продължи по устойчив начин процеса на реформи с оглед на напредъка на своята интеграция в евроатлантическата общност. Украйна се ангажира да продължи да прилага необходимите реформи с особен акцент върху области като правосъдие, правоприлагане, борба с корупцията, предотвратяване на незаконния трафик, децентрализация, публична администрация, бизнес среда, сектори за сигурност и отбрана, които подчертават ангажимента на Украйна към демокрация и върховенство на закона.

Украйна се ангажира да продължи своите реформи по отношение на защитата и недискриминационното отношение към лицата, принадлежащи към национални малцинства и за тази цел ще приложи напълно украинския План за действие за защита на правата на лицата, принадлежащи към национални малцинства. В тази връзка, Украйна ще гарантира включването на обучение по български език в учебните програми на държавните училища в Украйна.

Справедлив и устойчив мир

Участниците потвърждават, че сигурността на Украйна е жизненоважна за сигурността и стабилността на евро-атлантическия регион.

Участниците се ангажират да се стремят да напредват в каузата за справедлив и траен мир в Украйна, което е основна предпоставка за мира, сигурността, стабилността и просперитета в Европа и по-широката евро-атлантическа зона.

Участниците признават, че пълното зачитане на правата на Украйна съгласно международното право и Устава на ООН е единственият жизнеспособен път към справедлив и устойчив мир в Украйна.

Затова Участниците ще работят заедно за всеобхватен, справедлив и траен мир при условия, определени от Украйна, с активната роля на Европейския съюз, подкрепени от Устава на ООН, принципите на международното право и Формулата за мир на Украйна, като имат широка глобална подкрепа.

Участниците оценяват високо важната работа на Коалицията на желаещите и потвърждават своята ангажираност към нейните дейности.

България ще подкрепя усилията на Украйна за осигуряване на незабавно освобождаване и връщане на всички незаконно задържани, насилствено преместени и незаконно депортирани украински деца и цивилни граждани, и ще допринесе за международните усилия за подвеждане под отговорност на лицата и организациите, отговорни за незаконното депортиране и разселване в съответствие с международното право и, когато е приложимо, решенията на международни съдебни институции.

България ще продължи да допринася за укрепването на глобалната продоволствена сигурност, включително чрез насърчаване на жизнеспособността на устойчиви коридори на солидарност за износ на украински селскостопански продукти и сигурни морски транспортни маршрути в Черно море.

Насърчаване на търсенето на отговорност

Участниците потвърждават ангажимента си да държат Руската федерация отговорна за причиняването на щети, загуби или наранявания на лица и организации, както и на държавата Украйна, в резултат на международно неправомерните ѝ действия в Украйна или срещу Украйна, включително агресията ѝ в нарушение на Устава на ООН.

Участниците препотвърждават, че не трябва да има безнаказаност за военни престъпления и други жестокости и че Руската федерация трябва да понесе правна отговорност, включително чрез обезщетение за всички щети, загуби и вреди, причинени от подобни действия, което също ще помогне за възпиране на бъдещи атаки и ще подпомогне възстановяването на Украйна.

Участниците ще се стремят да подведат под отговорност отговорните за военни престъпления и други международни престъпления, извършени във или срещу Украйна в контекста на агресивната война на Русия, в съответствие

с международното право, включително като подкрепят работата на Главната прокуратура на Украйна и Международния наказателен съд (МНС), за да се гарантира, че твърденията за военни престъпления и други международни престъпления са напълно и справедливо разследвани от независими, ефективни и стабилни правни механизми.

Участниците подкрепят единните и координирани действия за разследване и наказателно преследване на международните престъпления, извършени срещу Украйна. В това отношение, участниците оценяват високо завършването на работата на Основната група от държави учредяване на трибунал за престъплението агресия срещу Украйна и потвърждават критичната важност на осигуряването на правосъдие чрез привличането под отговорност на тези, които носят пряка отговорност за това най-тежко престъпление.

Участниците ще продължат да подкрепят ефективния старт на Специалния трибунал за престъплението агресия срещу Украйна и ще работят за постигане на тази цел в рамките на Съвета на Европа и други формати. Участниците подкрепят приемането и влизането в сила на Разширеното частично споразумение за Управителния комитет на Специалния трибунал за престъплението агресия срещу Украйна и ще работят заедно за постигане на тази цел.

В контекста на по-нататъшното насърчаване на международните усилия за търсене на отговорност, България приветства ратифицирането на Римския статут на МНС от Украйна като важна стъпка по пътя към членството ѝ в ЕС.

Участниците споделят значението на търсенето на отговорност на Русия въз основа на солидна правна основа, за да се гарантира широка международна подкрепа и легитимност.

Обезщетение за щети, загуби и наранявания, причинени от руската агресия

Участниците потвърждават, че Руската федерация трябва да плати за дългосрочното възстановяване на Украйна. В съответствие с правната система на България и в съответствие с правото на ЕС и международното право, руските суверенни активи под юрисдикцията на България остават замразени, както се изисква от санкционните режими на ЕС, докато Руската федерация не прекрати агресивната си война срещу Украйна и не я компенсира за щетите, загубите и нараняванията, причинени от агресията. Участниците, работейки със своите партньори, ще продължат да проучват всички законосъобразни начини, в съответствие с приложимите договорни задължения и в съответствие с правото на ЕС и международното право, чрез които руски активи могат да бъдат използвани за подкрепа на Украйна.

Участниците ще продължат да работят заедно, както и съвместно с държавите от Г-7 и други международни партньори, за създаването на механизъм за международни компенсации за предоставяне на компенсация за щети, загуби или наранявания, причинени от руска агресия, както е предвидено в Споразумението за регистъра на щетите, причинени от агресията на Руската федерация срещу Украйна, създаден с Резолюция СМ/Res (2023)3 на Комитета на министрите на Съвета на Европа на 12 май 2023 г., и потвърден чрез Резолюция СМ/Res (2025)3 на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 9 юли 2025 г. и Конвенцията за създаване на Международната комисия по исковете за Украйна, приета на 16 декември 2025 г. в Хага. Участниците ще своите усилия, за да се осигури бързото влизане в сила на гореспоменатата Конвенция и създаването и стартирането на дейността на Международната комисия по исковете за Украйна.

Участниците ще проучат подходящи възможности за финансиране на международния компенсационен механизъм за осигуряване на бързи и адекватни компенсации на жертвите на руската агресия и за подкрепа на възстановяването на Украйна.

Ограничителни мерки (санкции)

Участниците признават значимостта на ограничителните мерки (санкции) за предотвратяване на достъпа на Руската федерация до финансите, стоките, технологиите и услугите, използвани в нейната агресия, оказвайки натиск върху потоците от приходи на Русия, както и за възпиране на бъдещи актове на агресия.

Участниците ще продължат усилията си, за да гарантират, че разходите на Русия за нейната агресия продължават да нарастват, включително чрез ограничителни мерки и контрол върху износа. Докато агресията на Русия срещу Украйна продължава, България ще остане ангажирана, в европейската рамка, да следва сериозни ограничителни мерки срещу съответните сектори на руската икономика и тези, които подкрепят или печелят от войната, или подпомагат заобикалянето на санкциите в трети страни. България също ще предприеме решителни действия с партньорите си за справяне с всички форми на заобикаляне на санкциите.

Участниците ще обменят информация по целесъобразност относно работата си по отношение на наложени санкции, в съответствие със съответните международни задължения и национални закони.

Раздел 3. Хуманитарна помощ, сътрудничество за развитие и възстановяване

Хуманитарна помощ и сътрудничество за развитие

Като се има предвид, че през последните години Украйна се превърна във важен приоритет за българската официална помощ за развитие и хуманитарна помощ и отчитайки значителното увеличение на българската хуманитарна подкрепа за Украйна от началото на пълномащабната агресивна война на Русия срещу Украйна, България остава ангажирана да продължи да предоставя животоспасяваща хуманитарна помощ и гражданска защита на страдащото украинско население толкова дълго, колкото е необходимо.

Помощта на България отразява ангажимента към международното хуманитарно право, хуманитарните принципи и солидарността със съседна държава в криза. България ще продължи да предоставя хуманитарна помощ на Украйна, включително хуманитарна помощ в натура чрез Механизма за гражданска защита на ЕС, както и целеви финансови вноски за международни хуманитарни организации, за да отговори на неотложните нужди на лицата в най-уязвимо положение, като жени, деца, хора с увреждания, жертви на насилие и разселени лица.

България се ангажира да продължи подкрепата си за украинските разселени граждани, бягащи от войната, като им предоставя статут на временна закрила, достъп до системата на общественото здравно осигуряване и общественото образование, подходящо настаняване, пазар на труда и социално подпомагане.

Участниците декларират общата си цел да отговорят на основните хуманитарни нужди на засегнатото от войната население, като подобрят съгласуваността и ефективността на хуманитарната помощ и оптимизират използването на наличните ресурси въз основа на подход, основан на нуждите. България ще работи с всички хуманитарни партньори и с цел тясно съгласуване между хуманитарните усилия и усилията за възстановяване и реконструкция.

Украйна ще остане дългосрочен получател на българската официална помощ за развитие през следващите години. За периода 2015-2022 г. България е предоставила финансиране в размер на 1,3 млн. лв. за 31 проекта за развитие в Украйна. След началото на пълномащабната инвазия, подкрепата се насочва стратегически чрез многостранни организации, като агенции на ООН, Международния комитет на Червения кръст, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), с цел да се отговори на спешните хуманитарни нужди и да се подкрепят усилията за възстановяване. Допълнителна помощ се насочва паралелно чрез организации като Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР),

Организацията на ООН за промишлено развитие (ЮНИДО) и Международния съюз по далекосъобщенията (МСД), което осигурява целеви инвестиции в реформи, зелено промишлено възстановяване и критична цифрова инфраструктура.

България ще продължи да допринася за проекти за развитие, насочени към възстановяване на инфраструктурата, подпомагане на икономическото възстановяване и насърчаване на устойчивото развитие в Украйна. Специално внимание ще бъде отделено на инициативи в сферата на образованието, здравеопазването и реформата в публичната администрация.

България ще продължи да бъде активно ангажирана в усилията за укрепване на украинските институции чрез програми за изграждане на капацитет, които се фокусират върху подобряване на управлението, върховенството на закона и демократичните процеси, съгласно стандартите и практиките на Европейския съюз.

България се ангажира да продължи всеобхватното си и многостранно сътрудничество с Украйна, насочено както към непосредствени хуманитарни нужди, така и към дългосрочни цели за развитие.

Хуманитарна противоминна дейност

Участниците признават необходимостта от съгласувани усилия, насочени към защита на украинското население от опустошителните последици от мини. Разминирването и прочистването на Украйна от взривни устройства, обучението за риск от мини и помощта за жертвите са важни компоненти на предстоящата работа по възстановяване и развитие. В този контекст, и в допълнение към текущата подкрепа в рамките на ОССЕ, България ще проучи възможностите за оказване на помощ в тази сфера, допринасяйки за цялостната безопасност и усилията за възстановяване в Украйна.

Възстановяване и реконструкция на Украйна

Участниците се ангажират да работят заедно за развитие на секторно сътрудничество и бизнес партньорства, насочени към укрепване на икономическата стабилност и устойчивост на Украйна чрез подкрепа за възстановяването и реконструкцията на Украйна.

Участниците изразяват споделеното си разбиране, че процесът на възстановяване и реконструкция и процесът на реформи в контекста на предприсъединителните преговори на Украйна към ЕС се подсилват взаимно, тъй като заедно те допринасят за общата цел на интеграцията на Украйна в ЕС.

Участниците ще насърчават активното участие на съответните частни сектори, неправителствения сектор, организациите на гражданското общество и местните власти в усилията за възстановяване и реконструкция.

България се ангажира да продължи да подкрепя възстановяването, реконструкцията и модернизацията на Украйна, като се фокусира върху конкретни проекти, които отговарят на интересите и на Участниците в области като сигурността на енергийните доставки, енергийна инфраструктура и енергийна ефективност, строителство и планиране, управление на водите и предотвратяване на наводнения, управление на отпадъците, защита на качеството на въздуха, възстановяване на замърсената околна среда, цифровизация и телекомуникационна инфраструктура, и образование.

България се ангажира да създаде оптимални условия за използване на съществуващите транспортни и логистични маршрути, за да улесни изпълнението както на краткосрочни, средносрочни, така и на дългосрочни проекти за възстановяване в Украйна.

Украйна признава, че процесът на възстановяване и реконструкция трябва да бъде ефективен, прозрачен и отговорен пред народа на Украйна и международната общност.

В подкрепа на възстановяването на Украйна, участниците ще си сътрудничат, с цел улесняване на достъпа на украинския бизнес до капитали, технологии и застрахователните пазари на България и Европейския съюз, в съответствие с техните приложими национални законодателства и задължения по силата на международното право.

Подкрепа за енергийния сектор на Украйна и устойчивостта на друга критична инфраструктура

Признавайки, че сигурността на енергийните доставки остава от ключово значение за устойчивостта на Украйна, България ще се ангажира с постоянни усилия за предоставяне на подкрепа за енергийния сектор на Украйна и други жизненоважни инфраструктурни системи и съоръжения.

България ще подкрепи Украйна за повишаване на защитата и устойчивостта на гражданската критична инфраструктура чрез съвместни проекти, свързани с образователни и обучителни програми за специалисти в тази сфера.

Участниците ще продължат да работят активно за осигуряване на алтернативни доставки на газ за Украйна. Признават, че Вертикалният коридор е стратегически маршрут за пренос на допълнителни количества природен газ от алтернативни източници за региона, включително втечен природен газ през съществуващите и бъдещи терминали за втечен природен газ (ВПГ) в региона. В контекста на прекратяването на доставките на руски природен газ през територията на Украйна, считано от 1 януари 2025 г., и приемането на Стратегията на ЕС RePowerEU, с цел отказ от руски природен газ, участниците подчертават нарастващото значение на ускореното приложение на Вертикалния газов коридор и инвестициите в проекти за

повишаване на капацитета и развитие на конкурентни маршрути за доставка, с цел осигуряване на платформа за втечен природен газ. Активното участие на украинския газопреносен оператор и подкрепата на други газопреносни оператори по Вертикалния коридор ще позволи по-безопасно, по-сигурно и по-бързо намаляване на зависимостта и използването на руски газ.

Участниците ще продължат да работят по потенциалната продажба на оборудване, придобито за проекта АЕЦ „Белене“, на Украйна, и ще предприемат необходимите стъпки за финализиране на процеса.

Участниците ще насърчават активното сътрудничество в електроенергийния сектор, което може, наред с другото, да включва увеличаване на преносния капацитет на украинската граница.

Участниците ще проучат възможностите за доставки на електроенергия на фиксирани цени през зимния сезон, като разработят механизъм, позволяващ производство на електроенергия от активи, използващи местни източници в България, в съответствие със законодателството на Европейския съюз. Доставките ще бъдат структурирани така, че да не нарушават националния и регионалния пазар на електроенергия.

Участниците ще се стремят да проучат в бъдеще потенциалното включване на Украйна в пръстена на енергийния коридор от България до Полша, одобрен от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ENTSO-E), за транспортиране на големи количества зелена енергия.

Раздел 4. Двустранни отношения

Участниците ще продължат да развиват близките си и приятелски отношения във всички области въз основа на споделени ценности, взаимни интереси и твърда солидарност в лицето на пълномащабната агресивна война на Русия срещу Украйна и общите заплахи и предизвикателства, произтичащи от нея.

Участниците се стремят в бъдеще да продължат да работят още по-тясно заедно в политическата, икономическата и културната сфери, като имат за цел да допринесат за наличието на силна и обединена Европа и евро-атлантическа общност.

Участниците ще продължат да задълбочават двустранните си отношения чрез укрепване на механизмите за редовни консултации, използвайки форматите на вътрешно правителствени и секторни консултации и обмена на практически опит от процеса по присъединяване на България към ЕС и НАТО.

Участниците ще продължат да подобряват своята двустранна правна рамка, особено в контекста на присъединяването на Украйна към ЕС и процеса на реформи.

България ще продължи да оказва последователна подкрепа на Украйна във всички измерения – политическо, финансово, военно, хуманитарно и дипломатическо, и ще продължи да го прави толкова дълго, колкото е необходимо според националните си възможности.

България остава решена да има положителен принос в процеса на следвоенното възстановяване на Украйна и да оказва помощ, според възможностите си, във всички области, където помощта е най-необходима.

Отношенията между България и Украйна ще продължат да се укрепват от българската историческа диаспора в Украйна, чиито права и свободи трябва да бъдат допълнително защитени, както препоръчват и съответните международни органи като Венецианската комисия.

Раздел 5. Изпълнение, Механизъм за спешни консултации и координация в рамките на международни форуми

Изпълнение

Участниците ще изпълняват настоящото споразумение в съответствие с международните и националните си задължения и правни разпоредби и европейските ангажименти на България.

Участниците ще се информират взаимно по дипломатически път за компетентните органи, отговорни за изпълнението на настоящото споразумение.

Тези органи ще провеждат консултации, за да обсъждат, да вземат необходимите решения и да предприемат необходимите действия в рамките на настоящото споразумение.

Упълномощените институции на всеки от участниците могат да сключват изпълнителни и технически споразумения по конкретни области на сътрудничество в рамките на изпълнението на настоящото споразумение.

Механизъм за спешни консултации

В случай на подновяване на руската агресия срещу Украйна или в случай на значителна ескалация, по искане на който и да е от Участниците, те ще проведат спешни консултации, в рамките на 24 часа, двустранни или по други канали, които считат за релевантни, за определяне на подходящи мерки, необходими за противодействие или възпиране на агресия или ескалация.

При такива обстоятелства България ще предостави на Украйна, според случая, бърза и продължителна помощ за сигурността, военна техника и икономическа помощ, действайки в рамките на своите възможности и в съответствие със своите конституционни и други национални правни разпоредби, както и в съответствие с международно право и правото и процедурите на Европейския съюз.

С цел да осигурят най-широк и най-ефективен колективен отговор на бъдещи въоръжени нападения, Участниците могат да изменят тези разпоредби, за да ги приведат в съответствие с всеки механизъм, който впоследствие могат да договорят с другите си международни партньори, включително партньорите от Г-7.

Сътрудничество в рамките на международни форуми

Участниците се ангажират да поддържат тясно сътрудничество в рамките на международни институции и форуми, включително ООН, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), Съвета на Европа, както и международни финансови институции – Групата на Световната банка, Международния валутен фонд (МВФ), Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), Европейската инвестиционна банка (ЕИБ).

Раздел 6. Заключителни разпоредби

Това споразумение поражда действие от момента на подписването му и е валидно за период от десет (10) години от датата на подписването му.

Това споразумение не попада в обхвата на Виенската конвенция за правото на договорите (1969 г.) и предвижда политически ангажименти.

Участниците могат съвместно да решат да удължат настоящото споразумение чрез уведомление не по-късно от шест (6) месеца преди изтичането на 10-годишния период.

Участниците възнамеряват Споразумението да действа, докато Украйна следва своя път към бъдещо членство в евро-атлантическата общност.

В случай, че Украйна стане член на НАТО преди изтичането на настоящото споразумение, Участниците ще променят и адаптират своето сътрудничеството.

Това Споразумение може да бъде изменяно и допълвано, включително чрез добавяне на анекси към него, по взаимно съгласие на Участниците, което ще бъде извършено в писмена форма.

Това Споразумение може да бъде прекратено от всеки един от Участниците чрез изпращане на писмено уведомление до другия от Участниците за своето намерение да прекрати Споразумението. Това споразумение се прекратява шест (6) месеца от датата на получаване на такова уведомление.

Прекратяването няма да засегне изпълнението на текущи дейности или проекти, за които е взето решение преди датата на прекратяването му, освен ако Участниците решат друго.

Всякакви различия в тълкуването и изпълнението на това Споразумение ще бъдат уредени по взаимно съгласие чрез директни консултации между Участниците.

Подписано в Киев на 30 март 2026 г. в два екземпляра на български, украински и английски език, като всички текстове са еднакво автентични. Английският текст има предимство в случай на несъответствие.

За Република България:

За Украйна:

Андрей ГЮРОВ

Министър-председател

Володимир ЗЕЛЕНСКИ

Президент